

LAKIALOITE 6/2007 vp

Laki lasten päivähoidosta annetun lain 2 ja 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Lapsen sijaishuollon järjestämisestä ja tästä aiheutuvista kustannuksista vastaa se kunta, jossa lapsen huostaan ottamisen ja sijaishuollon järjestämisen tarve on syntynyt (lastensuojelulain 45 §). Valitettavasti tämä ei ole taannut muun muassa päivähoitopaikkaa huostaan otetuille ja sijoitetuille lapsille, mikä on ilmeisessä ristiriidassa voimassa olevan lasten päivähoidosta annetun lain hengen kanssa.

Esimerkiksi taannoisessa päätöksessään korkein hallinto-oikeus (KHO: 28.10.2004, taltionumero 2741, diaarinumero 139773/01) katsoi, että sijaisvanhemmilla ei ollut päivähoitolain 2 ja 11 a §:n mukaista subjektiivista oikeutta hakea sijaislapsilleen päivähoitopaikkaa. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan kyseinen oikeus on vain lasten huoltajilla. Kunnassa K huostaan otetut kaksi alle kouluikäistä lasta sijoitettiin sijaisperheeseen kaupungissa E. Sijaisvanhemmat hakivat lapsille päivähoitopaikkaa kotinsa läheltä E:stä, ja lapset saivat päivähoitopaikat. E:n kaupunki puolestaan haki K:lta korvausta lapsille tarjotusta päivähoidosta lastensuojelulain 45 §:n mukaisesti. K:n kunta riitautti tämän vaatimuksen.

Lastensuojelulain mukaan huostaan otettujen lasten tarvitsemista palveluista ja tukitoimista sovitaan huoltosuunnitelmassa. Palveluja järjestävä kunta (lapsen asuinkunta) ja lapsen huostaan ottanut kunta käyvät ko. ratkaisussakin todetut yhteistyöneuvottelut palvelujen järjestämisestä ja niistä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Huoltosuunnitelma laaditaan yhdessä lapsen, hänen vanhempiensa ja huoltajiensa, sijaishuollon edustajien sekä sosiaalilautakunnan edustajien kesken. Tarvittaessa huoltosuunnitelman lisäksi laaditaan sitä täydentävä hoito- ja kasvatussuunnitelma. Suunnitelmia tarkistetaan tarpeen mukaan. Lapsen tarvitsemasta päivähoidosta sovitaan huoltosuunnitelmassa.

KHO:n ratkaisu on siten voimassa olevan lastensuojelulainsäädännön periaatteiden mukainen. Lopputulosta voi kuitenkin kritisoida siitä näkökulmasta, että päivähoito on lapsen etu. Valitettavasti KHO:n päätöksellä evätään lasten päivähoito-oikeus sekä hyväksytään tilanne, että sijaishuollon järjestämisestä vastannut kunta ei joudukaan päivähoitoa korvaamaan.

Lastensuojelun sijaishuollon tarkoituksena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia, kasvua ja kehitystä auttamalla lapsiperheitä elämään yhdessä ja antamalla lapsille ja nuorille sijaishuollossa turvallisuutta, välittämistä ja mahdollisimman normaali arki.

Sijaisperheitä on usein todella vaikeata saada, ja on täysin kohtuutonta asettaa sijaisperheet muita perheitä huonompaan asemaan. Pelkästään kasvatustyö on usein keskivertoa vaativampaa lasten aikaisempien kokemusten vuoksi. Ja lasten usein liiankin kovat kokemukset ennen huostaanottoa edellyttävät, että sijaishuollon yhteydessä heille taataan mahdollisimman normaali arki.

Lasten päivähoidosta annetun lain tarkoitus on taata kaikille lapsille oikeus päivähoitoon.

Koska näin ei käytännössä kuitenkaan tapahdu, lasten päivähoitolakia on ilmeisesti tarvetta tämentää lisäämällä päivähoitoon oikeutettujen joukkoon myös sijaisvanhemmat. Kustannuksista vastaa edelleen se kunta, jossa lapsen huostaan ottamisen ja sijaishuollon järjestämisen tarve on syntynyt.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain 2 ja 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/1973) 11 a §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 11 a §:n 1 momentti laissa 1344/2006 ja 2 momentti laissa 1129/1996, sekä

lisätään 2 §:n, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 698/1982 ja 304/1983, siitä mainitulla lailla 698/1982 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Jos päivähoidosta vastaava toimielin määrätty sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 2 momentin mukaisesti, sen tulee huolehtia, että tarvittava yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa toteutuu. Kunnan järjestäessä sosiaalipalveluita tulee niistä muodostua päivähoidossa oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen, sijaisvanhemmilleen tai muille huoltajilleen tarkoituksenmukainen kokonaisuus riippumatta siitä, mikä toimielin vastaa lasten päivähoidosta.

11 a §

Sen lisäksi, mitä 11 §:ssä säädetään, kunnan on huolehdittava siitä, että lapsen vanhemmat, sijaisvanhemmat tai muut huoltajat voivat saada lapselle kunnan järjestämän 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun päivähoitopaikan sen ajan päätyttyä, jolta voidaan suorittaa sairausvakuutuslaissa (364/1963) tarkoitettua äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, taikka vanhempainrahakauden päätyttyä välittömästi pidetyn isyysrahakauden jälkeen, ja

että lapsi voi olla päivähoidossa siihen saakka, kunnes hän siirtyy perusopetuslaissa tarkoitettuna oppivelvollisena perusopetukseen. Päivähoitoa on kuitenkin järjestettävä osa-aikaisesti, kun lapsi ennen perusopetuslaissa tarkoitettua oppivelvollisuusiä osallistuu perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen tai kun lapsi perusopetuslain 25 §:n 2 momentin mukaisesti aloittaa perusopetuksen vuotta saman pykälän 1 momentissa säädettyä aikaisemmin. Päivähoitoa on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhempien, sijaisvanhempien tai muiden huoltajien toivomassa muodossa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun lapsen vanhemmilla, sijaisvanhemmilla tai muilla huoltajilla, jotka eivät lapsen hoidon järjestämiseksi valitse kunnan järjestämää 1 momentin mukaista päivähoitopaikkaa, on lapsen muulla tavalla tapahtuvan hoidon järjestämiseksi oikeus lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaiseen tukeen sanotussa laissa tarkemmin säädettävällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 29 päivänä maaliskuuta 2007

Minna Sirnö /vas
Annika Lapintie /vas
Merja Kyllönen /vas